

Beata Starosta
Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej
Politechnika Wroclawska
beata.starosta@pwr.edu.pl

WorldCat jako efekt ponad 45-letniej współpracy bibliotek

Streszczenie: W artykule przedstawiono największy międzynarodowy katalog centralny – WorldCat. Katalog powstał w 1971 r. w ramach OCLC. Jest nieustannie rozwijany w oparciu o współpracę bibliotek i innych instytucji zlokalizowanych na całym świecie. Opisy bibliograficzne dotyczące wydawnictw polskich trafiają do bazy WorldCat za pośrednictwem Biblioteki Narodowej i NUKAT. Biblioteka Politechniki Wrocławskiej jest członkiem OCLC i współtwórcą katalogu centralnego od 2007 r. Na przykładzie biblioteki omówiono szczegóły współpracy i korzyści z niej wynikające.

Słowa kluczowe: katalogowanie, katalogi centralne, OCLC, biblioteki narodowe, Biblioteka Politechniki Wrocławskiej

Wstęp

Jednym z najważniejszych pól do współpracy między bibliotekami jest katalogowanie. Oszczędność czasu i nakładów finansowych, osiągnęte poprzez dzielenie się zadaniami oraz podnoszenie jakości efektów pracy dzięki zastosowaniu wspólnie wypracowanych standardów – to podstawowe cele bibliotek podejmujących współpracę w zakresie katalogowania.

Wyjściowym założeniem jest wielokrotne użytkowanie raz stworzonego produktu, jakim jest znormalizowany opis bibliograficzny, w celu uniknięcia dublowania prac wykonanych przez jedną ze współpracujących bibliotek. Dlatego też, pojedyncze biblioteki (najczęściej narodowe) lub grupy bibliotek podejmują inicjatywy tworzenia katalogów o różnym zasięgu terytorialnym lub dziedzinowym. Powstają zatem katalogi: instytucjonalne, środowiskowe, regionalne, narodowe, krajowe, międzynarodowe oraz specjalne.

Inną formą realizacji wspólnego celu jest udostępnianie lokalnych zasobów katalogowych centralnym wyszukiwarkom (np. KVK, KaRo), które w odpowiedzi na zadaną kwerendę przeszukują równocześnie zawartość powiązanych z nimi katalogów.

W obu przypadkach biblioteki współpracujące muszą spełnić określone wymagania techniczne. Ponadto warunkiem efektywnej współpracy jest ujednoczenie zasad i formatów katalogowania nie tylko w skali krajowej, ale też międzynarodowej. Obecnie w Polsce, a także na świecie prowadzone są liczne działania w tej sprawie (np. Deskryptory Biblioteki Narodowej, Resource Description and Access – RDA).

Istotną korzyścią wynikającą z ww. współpracy katalogerów, adresowaną głównie do użytkownika, jest skumulowana w jednym miejscu informacja o zasobach bibliotek, dzięki któ-

rej użytkownik (lub bibliotekarz działający w jego imieniu) nie musi przeglądać dziesiątek katalogów lokalnych w poszukiwaniu rzadko spotykanej pozycji.

Jak już wspomniano, formy współpracy są różnorodne, podobnie jak kategorie, według których biblioteki dobierają się, by współpracować; również podział zadań nie zawsze jest jednakowy. Za przykład niech posłuży Biblioteka Politechniki Wrocławskiej¹, która dzieli się efektami swojej pracy w zakresie katalogowania oraz korzysta z owoców pracy innych bibliotek na cztery różne sposoby:

1. Prowadzi centralny katalog dla wszystkich bibliotek własnej uczelni zlokalizowanych przy wydziałach, instytutach, filiach itp. Wykwalifikowany zespół katalogerów realizuje wszystkie zadania związane z opracowaniem zbiorów, włącznie z opracowaniem technicznym każdego nabytego egzemplarza.
2. Współtworzy polski katalog centralny NUKAT – wprowadza do bazy centralnej rekordy bibliograficzne i rekordy kartoteki haseł wzorcowych (khw); pobiera opisy z bazy centralnej do katalogu lokalnego, zostawiając w rekordach siglum (symbol biblioteki) informujące o lokalizacji danej pozycji wydawniczej; dba o jakość katalogu centralnego (a tym samym lokalnego), modyfikując i aktualizując rekordy.
3. Współpracuje ze światowym katalogiem centralnym WorldCat – pobiera opisy książek zagranicznych z bazy centralnej do katalogu lokalnego, zostawiając siglum informujące o lokalizacji danej pozycji wydawniczej; wnosi coroczną opłatę subskrypcyjną, przyczyniając się do utrzymania i rozwoju bazy WorldCat.
4. Udostępnia zawartość katalogu lokalnego za pomocą ogólnopolskiej wyszukiwarki KaRo – oferuje rekordy w formacie MARC21, które mogą być kopiowane przez inne biblioteki za pośrednictwem protokołu Z39.50; sama również korzysta z tej możliwości.

W związku z 10-leciem (2007–2017) współpracy Biblioteki Politechniki Wrocławskiej z Online Computer Library Center (OCLC) w procesie tworzenia bazy WorldCat warto szerzej przedstawić szczegóły i efekty tej działalności.

OCLC – Online Computer Library Center

Skrót OCLC początkowo oznaczał Ohio College Library Center, czyli zautomatyzowany system międzybiblioteczny, który skupiał 54 biblioteki akademickie stanu Ohio. Za datę jego powstania uznaje się 1967 r., choć pełne wdrożenie nastąpiło dopiero w 1971 r. Na system składały się dwa podsystemy: wspólnego katalogowania i katalogu centralnego. O powodzeniu przedsięwzięcia może świadczyć fakt, że sześć lat później do OCLC zostały włączone biblioteki z 38 stanów USA. Zaowocowało to bogactwem danych katalogowych, jak również ich wykorzystaniem (w 1979 r. było już 5 mln opisów bibliograficznych i 45 mln powiązań do katalogów lokalnych bibliotek). *W latach 1971–1983 średni wskaźnik powtarzalności zasobów w bibliotekach amerykańskich wzrósł z 66% do 94%, co oznacza, że każda biblioteka katalogowała średnio tylko 6% swoich nabytków. Ten bardzo wysoki wskaźnik powtarzalności umożliwił licznym bibliotekom podjęcie katalogowania retrospektywnego*².

¹ W artykule zamiennie stosuje się określenie biblioteka.

Bogaty w dane katalog centralny miał istotny wpływ na wzrost liczby wypożyczeń międzybibliotecznych, co zaowocowało stworzeniem zautomatyzowanego systemu OCLC Interlibrary Loan (ILL).

Lata 80. i 90. XX w. przyniosły ekspansję OCLC na inne kontynenty, gdzie powstawały biura regionalne (pierwsze w Birmingham, w 1981 r.). Udoskonalano narzędzia informatyczne, kreowano nowe serwisy, wychodzono poza obszar bibliotek akademickich, tworząc tym samym coraz większą sieć współpracy. W 2008 r. całkowita liczba rekordów wynosiła 108 mln, a powiązań 1,29 mld.

Obecnie OCLC to prężnie działająca organizacja oparta na współdziałaniu bibliotek i innych instytucji, nie tylko w obszarze katalogowania i wypożyczeń międzybibliotecznych, ale także gromadzenia zbiorów i organizacji dostępu do źródeł elektronicznych oraz prowadzenia działalności naukowo-badawczej zmierzającej do doskonalenia jakości, a zarazem zmniejszenia kosztów ogólnoswiatowego dostępu do zasobów informacyjnych. OCLC organizuje konferencje, spotkania robocze, szkolenia (także online) dla bibliotekarzy z całego świata, publikuje materiały dotyczące swojej działalności, bierze udział w ustalaniu standardów katalogowania.

W bieżącym roku OCLC celebrowało swoje 50-lecie pod hasłem: „Społeczność, Innowacja, Technologia – 50 lat dzielenia się wiedzą”³. Hasło w sposób zwięzły i kompletny określa charakter działalności OCLC, a dowodem na jego słuszność może być bogata lista oferowanych serwisów⁴, które nie mogłyby powstać i funkcjonować bez opartej na wieloletnim doświadczeniu i umiejętnym zarządzaniu współpracy bibliotek.

WorldCat

WorldCat jest jednym z najważniejszych produktów OCLC, a zarazem największym katalogiem centralnym na świecie. Obecnie (czerwiec 2017 r.) zawiera niemal 400 mln opisów bibliograficznych, które dostarczają informacji o zasobach ponad 70 tys. bibliotek z ok. 170 krajów. Skatalogowane zbiory reprezentują głównie język angielski (ok. 40%) oraz 490 innych języków i dialektów. Wraz z rozwojem technologii i pojawianiem się nowych nośników treści wprowadzane są nowe formaty dla katalogowanych dokumentów, od książek drukowanych począwszy, na transmisjach wideo kończąc.

Ciekawostką jest, że oprócz prowadzenia katalogu elektronicznego, do października 2015 r. drukowano również karty katalogowe, które wysyłano do bibliotek utrzymujących katalogi tradycyjne. W sumie od 1971 r. wydrukowano ok. 1,9 mld kart.

W tworzeniu bazy WorldCat, oprócz zatrudnionych przez OCLC specjalistów, biorą udział biblioteki (także muzea, archiwa), które są członkami OCLC. Status członka może otrzy-

² TREPKA, K. *OCLC, Online Computer Library Center* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <https://sieciisystemy.wikispaces.com/file/view/OCLC.pdf>.

³ Tłum. aut.

⁴ Products and Services. W: *OCLC* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <https://www.oclc.org/en/services/a-z.html>.

mać każda instytucja, niezależnie od rodzaju i wielkości, która złoży propozycję współpracy, podpisze umowę i będzie wносить opłaty subskrypcyjne. Wysokość opłat uzależniona jest od serwisów, z których instytucja korzysta oraz od stopnia ich wykorzystania. OCLC uznaje się za instytucję non-profit, zatem opłaty mają pokryć wydatki związane z zarządzaniem i funkcjonowaniem serwisów. Dla instytucji z krajów rozwijających się stosowane są ulgi finansowe. W poczet bibliotek członkowskich wchodzi zarówno wielkie biblioteki narodowe i akademickie, jak również wiejskie publiczne czy te o wąskiej specjalizacji tematycznej. Obecnie organizacja liczy niemal 17 tys. instytucji członkowskich ze 122 krajów⁵.

Współpraca w tworzeniu katalogu WorldCat polega na wprowadzaniu przez uprawnione biblioteki nowych rekordów bibliograficznych lub pobieraniu już istniejących. Zarówno wprowadzanie, jak i pobieranie rekordów wiąże się z umieszczeniem w nich symbolu biblioteki gromadzącej dany zasób. W oparciu o symbole system generuje powiązania (*holdings*) z katalogami lokalnymi bibliotek. Obecnie jest ponad 2,5 mld takich powiązań. W ten sposób WorldCat skupia w jednym miejscu informacje o zasobach rozproszonych na całym świecie.

Przez rok – od czerwca 2015 r. do czerwca 2016 r. instytucje członkowskie wprowadziły niemal 35 mln nowych rekordów, co oznacza wpływ ponad jednej pozycji na sekundę. Przyrost rekordów na żywo w WorldCat można obserwować na stronie OCLC⁶.

Najwięcej rekordów do bazy WorldCat wprowadzają kolejno: biblioteki narodowe, konsorcja, grupy bibliotek – krajowe i regionalne, pojedyncze biblioteki (rys. 1, tab. 1). Duże instytucje przekazują dorobek zgromadzony w katalogu lokalnym lub centralnym w cyklicznie przesyłanych pakietach.

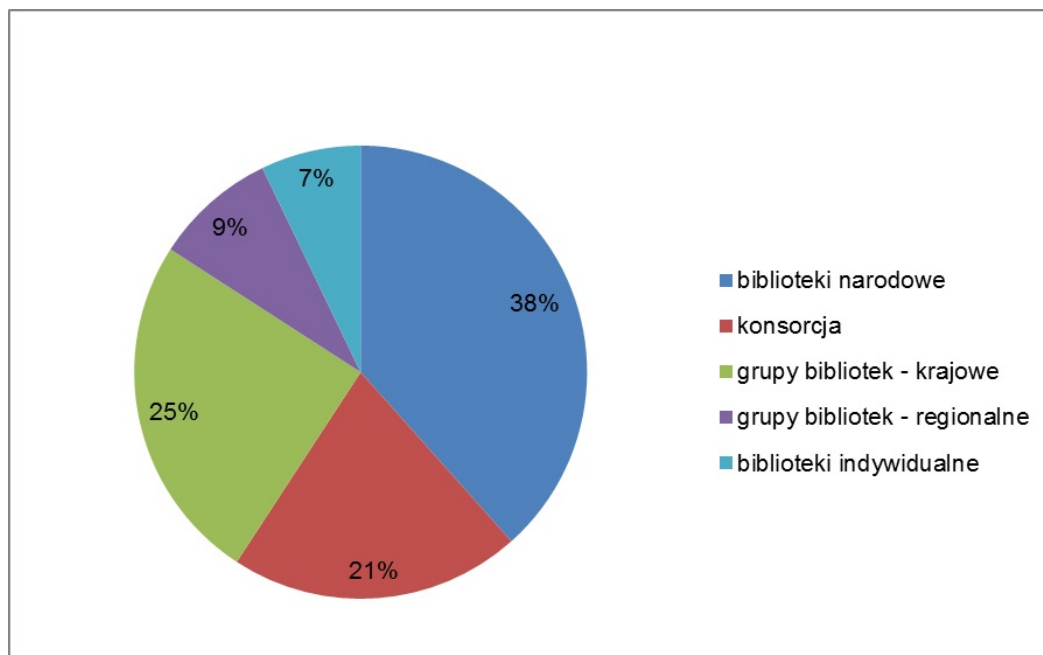
Tab. 1. Przykładowy udział bibliotek narodowych w budowaniu bazy WorldCat.

Nazwa biblioteki	Liczba wprowadzonych rekordów bibliograficznych (do końca czerwca 2017 r.)	Liczba powiązań do danej biblioteki (do końca czerwca 2017 r.)
Library of Congress (USA)	12 373 154	13 037 616
Library and Archives Canada	1 620 733	1 647 228
British Library	9 811 117	20 616 286
The National Library of China	2 604 387	4 231 086
National Diet Library of Japan	5 137 903	5 578 363
National Library of Australia	2 189 169	5 764 535

Źródło: opracowanie własne.

⁵ Liczba rozbieżna z wcześniej podaną liczbą bibliotek, ponieważ część instytucji członkowskich reprezentuje grupy bibliotek, np. NUKAT.

⁶ Watch WorldCat Grow. W: OCLC [online]. [Dostęp 26.08.2017]. Dostępny w: <http://www.oclc.org/en/worldcat/watch-worldcat-grow-popup.html>.

Rys. 1. Udział bibliotek we wprowadzaniu rekordów bibliograficznych do bazy WorldCat
Źródło: opracowanie własne.

Ważnym dostawcą rekordów są też wydawcy i dystrybutorzy komercyjnych zasobów elektronicznych (np. EBSCO, Elsevier). Mogą oni dostarczać gotowe rekordy lub odpłatnie zlecać ich wykonanie wykwalifikowanym katalogerom z OCLC. Biblioteki nabywające kolekcje elektroniczne mają możliwość bezpłatnego otrzymywania związanych z nimi opisów bibliograficznych (bez rejestrowania członkostwa w OCLC). Odbywa się to za pośrednictwem usługi WorldShare Collection Manager. Zarządzanie kolekcjami jest bardzo wygodne. Administrator z ramienia biblioteki pobierającej metadane decyduje o wyborze kolekcji, zawartości rekordu bibliograficznego (określa, które pola mają być pobrane i definiuje uniwersalną zawartość pól dodatkowych) oraz o częstotliwości aktualizowania danych. Ponadto ma do dyspozycji różnego rodzaju szczegółowe raporty, które na życzenie otrzymuje drogą mailową. Obecnie w WorldCat dostępnych jest ok. 5 mln rekordów dla ponad 18 tys. kolekcji (lub pojedynczych tytułów) źródeł elektronicznych⁷.

Zatrudnieni przez OCLC katalogerzy z zespołu do spraw jakości (WorldCat Quality Team) troszczą się o utrzymanie wysokiej jakości danych, kontrolując przesyłane w pakietach rekordy jeszcze przed ich załadowaniem do bazy. Modyfikują je i dostosowują ręcznie lub systemowo do obowiązujących wzorców. Ze względu na globalny charakter WorldCat niejednokrotnie podejmują wyzwania związane z różnorodnością kulturową. Na bieżąco miodorują katalog, łącząc duplikaty i poprawiając zgłaszane błędy. Zespół specjalistów IT opracowuje i udoskonala unikalne dla OCLC narzędzia informatyczne, bez których współpraca z bibliotekami całego świata nie byłaby możliwa.

⁷ Wykaz kolekcji dostępny jest na stronie OCLC pod adresem:
<http://www.oclc.org/content/dam/support/knowledge-base/all-collections-list.xlsx>.

WorldCat – instytucje w Polsce

Czołowymi dostawcami opisów bibliograficznych dla polskiej produkcji wydawniczej jest Biblioteka Narodowa i NUKAT (wg Ewy Kobierskiej-Maciuszko metadane z NUKAT stanowiły w 2015 r. niemal 1% zawartości bazy WorldCat⁸). Obecnie ok. 20 innych polskich instytucji jest zarejestrowanymi członkami OCLC. Wśród nich znajdują się przede wszystkim biblioteki akademickie (np. Politechniki Wrocławskiej, Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Łódzkiego), w mniejszej liczbie publiczne (np. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie) oraz inne instytucje. Z pełnymi listami instytucji członkowskich z Polski (lub innego kraju) można zapoznać się za pomocą wyszukiwarki umieszczonej na stronie OCLC⁹.

Biblioteka Politechniki Wrocławskiej – 10 lat współpracy z OCLC

Biblioteka Politechniki Wrocławskiej zawarła umowę o współpracy z OCLC w połowie 2007 r. Inspiracją była chęć usprawnienia procesu katalogowania książek zagranicznych, których w tamtym okresie kupowało się znacznie więcej niż obecnie, a ponadto w bibliotece znajdowały się liczne zasoby obcojęzyczne oczekujące na proces rekatalogowania. Podczas miesięcznego okresu testowego okazało się, że zarejestrowane w WorldCat tytuły niemal w stu procentach odpowiadają potrzebom biblioteki. Dodatkową zachętą do podjęcia decyzji o wstąpieniu w poczet członków OCLC była niewysoka opłata, oferowana promocyjnie instytucjom z krajów Europy Wschodniej i Środkowej. Głównym celem biblioteki było uzyskanie możliwości pobierania do katalogu lokalnego opisów bibliograficznych w formacie MARC21, a tym samym skrócenie czasu opracowania książek zagranicznych. Dodatkową korzyść stanowiło dodawanie w rekordach WorldCat symbolu biblioteki (tworzenie holdingów), co oznaczało umieszczanie informacji o zasobach lokalnych w największej światowej bazie bibliograficznej. Taka informacja była użyteczna także dla celów promocji uczelni, której nazwa pojawiała się podczas wyszukiwań katalogowych. Zysk WorldCat stanowiły pozostawione holdingi zwiększające kompletność informacji o fizycznej lokalizacji reprezentowanych zasobów.

Po zawarciu umowy z OCLC biblioteka otrzymała dostęp do interfejsu klienta, w którym może dokonywać następujących operacji:

- wyszukiwanie opisów bibliograficznych,
- wybór opisu najodpowiedniejszego dla potrzeb biblioteki,
- dodawanie symbolu biblioteki do pobieranych rekordów (ewentualne usuwanie),
- modyfikacja procesu eksportowania rekordów (np. określenie pól formatu MARC21, które mają być pominięte),
- eksportowanie rekordów do katalogu lokalnego (pojedynczo lub w zestawach),
- generowanie statystyk.

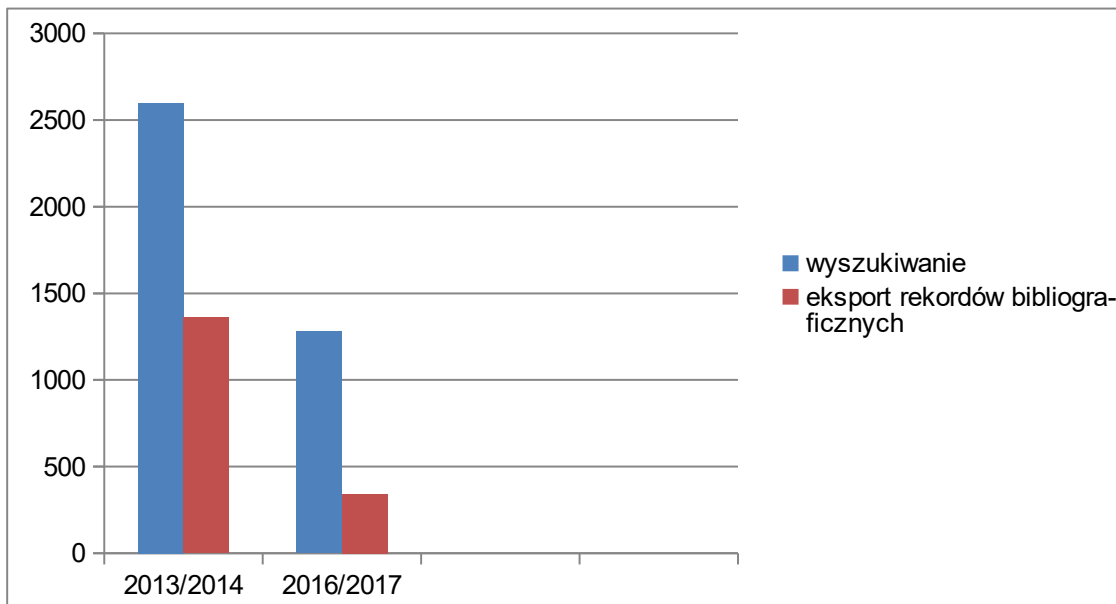
⁸ KOBIERSKA-MACIUSZKO, E. *Katalog centralny polskich bibliotek naukowych i akademickich* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://pliki.sbp.pl/newsy/automatyzacja2015/new-2015-04-21/Kobierska-Maciuszko.ppt>.

⁹ Directory of OCLC members. W: OCLC [online]. [Dostęp 26.08.2017]. Dostępny w: <https://www.oclc.org/en/contacts/libraries.html>. Należy wybrać wyszukiwanie zaawansowane (*More search options*), a następnie nazwę kraju z rozwijanej listy.

Warto dodać, że w bazie WorldCat dla jednej pozycji wydawniczej istnieje zwykle kilka lub dla popularnych tytułów nawet kilkadziesiąt opisów bibliograficznych, co wynika z ładowania do katalogu całych pakietów z rekordami przysyłanych przez biblioteki z całego świata. Opisy te różnią się między sobą (czasem bardzo nieznacznie) z powodu niejednakowego podejścia do zasad katalogowania lub stosowania różnych przepisów. Często różnice dotyczą tylko opisu fizycznego, haseł przedmiotowych i uwag, które w zależności od kraju katalogera zapisywane są w odmiennych językach. Zatem przygotowanie rekordów do eksportu wiąże się z ich wcześniejszą analizą i wyborem najwartościowszych. Odkąd część znaczących bibliotek zaczęło stosować przepisy RDA, rekordy w WorldCat mają także taką postać (równoległe do postaci zgodnej z Anglo-American Cataloguing Rules - AACR). Biblioteka kopiując rekord, może go lokalnie modyfikować i udostępniać (także zezwalać na dalsze kopiowanie), jednakże zgodnie z umową ma obowiązek zachować pole zawierające identyfikator OCLC.

Na podstawie zawartej umowy o członkostwie biblioteka ma również możliwość (nie obowiązek) tworzenia nowych rekordów w bazie WorldCat, jednak dotychczas nie zaistniała taka potrzeba, ponieważ opisy książek zagranicznych nabywanych przez bibliotekę, jak już wcześniej wspomniano, znajdują się tam niemal w stu procentach. Jeżeli chodzi o polskojęzyczne zasoby, to biblioteka realizuje obowiązek wprowadzania opisów brakujących tytułów do NUKAT, natomiast NUKAT cyklicznie przekazuje swój katalogowy dorobek do WorldCat. Tym samym Biblioteka Politechniki Wrocławskiej ma pośredni udział przy współtworzeniu bazy o zasięgu światowym.

Podsumowując 10-letnią współpracę biblioteki z OCLC, warto odwołać się do statystyk. Łącznie w tym okresie pobrano do katalogu lokalnego 16 700 opisów bibliograficznych. W ostatnich latach zauważalna jest tendencja spadkowa (rys. 2). W okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 31 lipca 2014 r. wykonano 2600 wyszukiwań w bazie WorldCat, z czego wyeksportowano do katalogu lokalnego 1360 rekordów bibliograficznych. Natomiast w analogicznym okresie z lat 2016–2017 wykonano 1280 wyszukiwań zakończonych eksportem 340 rekordów. Duża rozbieżność pomiędzy liczbą wyszukiwań a liczbą wyeksportowanych rekordów wynika ze wspomnianej wcześniej obecności w WorldCat wielu opisów dla jednej pozycji wydawniczej. Przyczyn tendencji spadkowej upatrywać należy w zmniejszającym się w ostatnich latach zakupie drukowanych książek zagranicznych (na rzecz ich wersji elektronicznych – nabywanych w kolekcjach lub jednostkowo), a także w zakończeniu procesu rekatalogowania zasobów sieci bibliotek Politechniki Wrocławskiej. Obecnie przygotowuje się do rekatalogowania zbioru archiwalne Biblioteki Klasyczej (dawnej Biblioteki Głównej), zatem można spodziewać się ponownego wzrostu wykorzystania metadanych z WorldCat.

Rys. 2. Wykorzystanie bazy WorldCat przez Bibliotekę Politechniki Wrocławskiej
 Źródło: opracowanie własne.

Dane liczbowe pozwalają na coroczną (dokonywaną przed złożeniem zamówienia na subskrypcję serwisu na kolejny rok) analizę opłacalności współpracy z OCLC. Brane są pod uwagę następujące kryteria:

- stosunek liczby pobranych rekordów do kwoty rocznej opłaty,
- koszt importu jednego rekordu,
- liczba zaoszczędzonych roboczogodzin w przeliczeniu na etaty.

Roczna opłata uzależniona jest od stopnia wykorzystania serwisu za poprzedni rok rozliczeniowy, a ponieważ cennik (tab. 2) zawiera wartości graniczne, należy zadbać o to, by pod koniec okresu rozliczeniowego oszacować wykorzystanie i zmieścić się w określonej grupie cenowej. Przykładowo, pobranie 1005 rekordów przekłada się na wzrost ceny o niemal 800 euro, zatem warto ograniczyć się do pobrania 1000 rekordów.

Tab. 2. Cennik opłat za roczny dostęp do serwisu katalogowania (dla krajów rozwijających się).

Liczba pobranych rekordów za poprzedni rok rozliczeniowy	Cena w dolarach	Cena w euro
Powyżej 500	634	605
Powyżej 1000	1100	1047
Powyżej 2000	1920	1834
Powyżej 3000	2988	2747

Źródło: opracowanie własne na podstawie korespondencji z pracownikiem OCLC.

Nie wszystkie korzyści wynikające ze współpracy z OCLC można oszacować liczbowo. Katalogerzy starannie przeszukują WorldCat i wybierają najbardziej wartościowe, bogate w informacje rekordy. Zwraca się uwagę nie tylko na poprawność opisu bibliograficznego (drobne niezgodności z zasadami stosowanymi w Polsce można zmodyfikować lokalnie), ale też przede wszystkim na obecność haseł przedmiotowych i adresów URL kierujących do dodatkowych informacji o katalogowanym dziele. Hasła przedmiotowe (występujące najczęściej w języku angielskim) ułatwiają opracowanie rzeczowe danej pozycji, co w przypadku zasobów obcojęzycznych jest szczególnie przydatne. Natomiast adresy URL skopiowane wraz rekordami bibliograficznymi do katalogu lokalnego – generują linki do okładek, spisów treści, not wydawniczych, danych biograficznych autora itp. Dzięki temu użytkownik otrzymuje szybki i wygodny dostęp do informacji na temat wyszukanych w katalogu lokalnym pozycji jeszcze przed podjęciem decyzji o ich wypożyczeniu.

Biblioteka przez kilka ubiegłych lat korzystała (bezpłatnie) z możliwości otrzymywania w pakietach opisów bibliograficznych dla kolekcji Knovel¹⁰, dzięki czemu niemal 4,5 tys. tytułów książek elektronicznych znalazło się w katalogu lokalnym bez większego nakładu pracy. Zaprzeszono pobierania pakietów aktualizacyjnych odkąd tradycyjny OPAC zastąpiła multiwyszukiwarka, eksplorująca nie tylko katalog, ale też udostępniane przez bibliotekę bazy zasobów elektronicznych.

Zakończenie

Katalogowanie jest zajęciem czasochłonnym, wymagającym od osób je wykonujących wysokich kwalifikacji (znajomość i śledzenie na bieżąco zasad, formatów, źródeł pomocniczych), doświadczenia (rozpoznawanie typów dokumentów i zastosowanie właściwych reguł opisu) oraz specjalnych predyspozycji osobowościowych (skrupulatność, rzetelność, dokładność, a wręcz drobiazgowość). Dlatego zarówno wielkie biblioteki, które mają liczne zasoby retrospektywne i bieżące do skatalogowania, jak i małe, których nieliczny personel musi wykonywać mnogość różnorodnych zadań – dążą do podjęcia współpracy, zdając sobie sprawę z korzyści z niej wynikających. Podstawową korzyścią jest oszczędność czasu pracy i nakładów finansowych na dodatkowe etaty przy jednoczesnym utrzymaniu, a nawet poprawie jakości tworzonych zasobów informacyjnych. Dzięki współpracy powstają jednolite wewnętrznie i spójne z innymi katalogi lokalne, których zawartość jest odzwierciedlana w bazach centralnych o zasięgu regionalnym, krajowym lub międzynarodowym. Katalogi centralne stanowią nieocenione narzędzie i punkt wyjścia do działań wyszukiwawczych użytkowników bibliotek lub samych bibliotekarzy. Światowy katalog centralny WorldCat, organizowany i zarządzany przez OCLC, znakomicie odpowiada na potrzeby współczesnych bibliotek i użytkowników. Według ostatniego raportu OCLC¹¹, dzięki kopiowaniu rekordów, bibliotekarze z całego świata zaoszczędzili 3 mln roboczogodzin.

¹⁰ *Knovel* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <https://app.knovel.com/web/index.v>. Dostęp dla subskrybentów serwisu.

¹¹ *Together we lead: 2015–2016 annual report* [online]. OCLC, 2016. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://www.oclc.org/content/dam/oclc/annual-report/2016/215681-WWAE-2016OCLCAAnnualReport.pdf>.

Bibliografia:

1. BURCHARD, M., KASPRZYK A. Cały świat widzi NUKAT. *Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy Polonijnych. Wrocław, 4–6 lipca 2007* [online]. EBIB 2007. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/mat17/burchard_kasprzyk.php.
2. Directory of OCLC members. W: OCLC [online]. [Dostęp 26.08.2017]. Dostępny w: <https://www.oclc.org/en/contacts/libraries.html>.
3. *Knovel* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <https://app.knovel.com/web/index.v>.
4. KOBIEŃSKA-MACIUSZKO, E. *Katalog centralny polskich bibliotek naukowych i akademickich* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://pliki.sbp.pl/newsy/automatyzacja2015/new-2015-04-21/Kobierska-Maciuszko.ppt>.
5. *Person Entity Lookup. BN wśród wiodących bibliotek w programie OCLC* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://www.bn.org.pl/aktualnosci/972-person-entity-lookup.-bn-wsrod-wiodacych-bibliotek-w-programie-oclc.html>.
6. Products and Services. W: OCLC [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <https://www.oclc.org/en/services/a-z.html>.
7. STAROSTA, B., SZYLHABEL, K. Pozyskiwanie informacji z baz NUKAT i OCLC w celu katalogowania dokumentów. *Bibliotekarz* 2008, nr 5, s. 23–26. ISSN 0208-4333.
8. STEUNENBERG, R. *OCLC: Heritage, Cooperation, Vision & Innovation* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://www.bn.org.pl/download/document/1370260996.pdf>.
9. *Together we lead: 2015–2016 annual report* [online]. OCLC, 2016. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://www.oclc.org/content/dam/oclc/annual-report/2016/215681-WWAE-2016OCLCAnnualReport.pdf>.
10. TREPKA, K. *OCLC, Online Computer Library Center* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <https://sieciisystemy.wikispaces.com/file/view/OCLC.pdf>.
11. VAN CHARLDORP, R. *The OCLC Global Cooperative. Trends in the Global Library Environment. OCLC's Initiatives and Developments* [online]. [Dostęp 25.08.2017]. Dostępny w: <http://www.bn.org.pl/download/document/1370260981.pdf>.
12. Watch WorldCat Grow. W: OCLC [online]. [Dostęp 26.08.2017]. Dostępny w: <http://www.oclc.org/en/worldcat/watch-worldcat-grow-popup.html>.